

luisterindrukken Audio-Technica VM740ML vs AT440MLa, AT150MLX en Ortofon 2M Blue

- Hugo Schaap, januari 2021 -

In mijn dagelijks leven als muzieksamensteller bij NPO 3FM ben ik dag-in-dag-uit bezig met het ontdekken, beluisteren en uitzetten van nieuwe muziek. Dat is m'n lust en m'n leven: het cureren in de enorm uitgebreide (digitale) muziekwereld van nu in de ambachtelijke wereld van het massamedium radio.

Thuis draai ik met grote regelmaat oud vinyl. Liefst originele persingen (of tenminste uit de periode van release) van met name de grote (pop)klassiekers vanaf de rock 'n roll en soul uit de 50's tot 90's-materiaal in alle stromingen. Wat mij fascineert aan de analoge tijd is de enorme zorg die eraan is besteed om er het beste uit te halen. Oneindig veel zeer weloverwogen methodes zijn geprobeerd om het geluid met zo min mogelijk makken van de techniek bij de luisteraar krijgen. Op vinyl leeft The Beatles' Revolver digitaal geremastered voor mij toch minder dan op de oorspronkelijke mono-persing: zoals de bandleden en producer het zelf bedoeld hebben. De Nachtwacht op canvas... of de echte in het Rijksmuseum...? Die overweging.

Audio-Technica op een Technics SL1200 serie

Ik heb een originele, in z'n eigen tijd nauwelijks gebruikte Technics SL1210 Mk2, waar jaren terug KNOKKi Audio Technologies me adviseerde een Audio-Technica AT440MLa element bij aan te schaffen. Er ging een wereld voor me open tov de Stanton scratchnaald die er nog in zat. Ik was tot dan toe onbekend met vinyl en leerde over dingen als het goed inregelen van een draaitafel, slijpingen van een naaldpunt, inner-groove distortion, etc. Met die kennis is de 440MLa ook een erg mooie naald. Nadeel: nogal slijtagegevoelig, wat je met oude platen waarvan je de geschiedenis niet kent extra snel merkt. En laat ik nou net heel veel tweede hands vinyl draaien...

AT440MLa vs AT150MLX

Ik bestelde later een AT150MLX element, een stapje hoger in de range nog (beide elementen zijn moving magnets). De eigenschappen van beide naalden vind ik echt fantastisch. Hét grote voordeel tov veel andere modellen: zelfs als de naald bijna in het etiket staat en/of je met een tamelijk vaak gedraaide plaat van doen hebt, kan-ie je doen verrassen in details en vooral de voordelen van analoog geluid. De naaldpunten van beide zijn 'microline' geslepen, wat zorgt voor een aftasting die gunstiger is dan bijvoorbeeld die van een conische of (meer voorkomend in Hi-Fi) elliptisch geslepen naald. De 440MLa bleek in karakteristiek net iets killer in het hoog, waar de 150MLX meer finesse en nog meer details naar voren brengt, zeker boven de 2 kHz cq het midden-hoog. Beide modellen liggen met weinig naalddruk in de plaatgroef (1,7 gram en 1,35 gram respectievelijk) met naast de microline-slijping een uiterst fijne cantilever, die van de 150MLX nog fijner dan die van de 440MLa. Maar dat loste de slijtagegevoeligheid dus niet op.

Nadelen

Ten opzichte van de 440MLa bleek de 150MLX nòg iets hoffelijker in z'n gebruik en moest de 150MLX de rock & roll van wat ik er allemaal aan vinyl onderlegde bekopen met een nog iets kortere levensduur. Daarbij: wil je er écht uithalen wat erin zit, dan zul je ook een perfectie moeten vinden bij het inregelen, via een protractor. Ik gebruik het Walter E. Schön sjabloon - ook op advies van KNOKKi aangeschaft, een overhang gauge (voor makkelijke 52mm afstelling) en een ProJect digitale naalddrukmeter. Soms (na warme of koude periodes) kan enig verloop optreden, waarna je opnieuw de fouthoek moet corrigeren. Poetsen en veel met protractors werken, zelfs met de grootste voorzichtigheid, waren geen verwennerij voor de 150MLX. Het is enigszins jammer dat je soms moet tweaken in de afstelling.

Anderzijds is bij het poetsen van de naald na het draaien een viezere plaat, waar ik een koolstofborsteltje en een gel (Onzow Zerodust) voor gebruik, is door de iets degelijkere opzet van de diamant in de cantilever naar mijn idee de naald minder snel te beschadigen.

Uitwijken naar Ortofon

In 2017 is Audio-Technica begonnen met een nieuwe lijn, mijn beide oude favorieten waren niet meer te krijgen. Ik ben nog even uitgeweken naar de Ortofon 2M Blue plug & play versie (tov de Audio-Technica's een groot gebruiksgemak!), maar niets verslaat een Audio-Technica element met name in het laatste gedeelte van de plaat. Zeer degelijk en zeker niet verkeerde karakteristiek, maar de hoge tonen kunnen bij de Ortofon al de hele plaat af en toe bovendien enigszins vervormen (splatter, ook bij correcte afstelling). En een zekere inner groove distortion lost de 2M Blue niet op, met z'n elliptische naaldpunt.

Een AT VMN40ML naald op een 150MLX body

Al met al blijft 't natuurlijk een dure hobby. Maar het mooie van de Audio-Technica serie is dat naalden en elementen zijn uit te wisselen. Uiteraard is dit te horen in subtiële karakteristiekverschillen, maar ik besloot in overleg met Wieger om op m'n oude 150MLX body een nieuwe VMN40ML naald te bevestigen. Dit is de opvolger van de AT440MLa. Even spannend was dat de naalddruk relatief hoog is voor een microline-naaldpunt (2 gram verticale druk wordt aangeraden), de cantilever zelf lijkt ook iets grover dan z'n voorganger. Maar het enige nadeel dat ik daaruit ondervonden heb tot nu (100 speeluren), is wat meer ruis tussen de tracks door... door meer contact met de groef? Vooralnog heeft de scherpe slijping van de microline naaldpunt niet geresulteerd in slijtage van het vinyl.

Oordeel

De VMN40ML is vooral een degelijke, vergevingsgezinde, makkelijk af te stellen naald, die net als z'n voorgangers echt het onderste uit al m'n oude analoog-gemixte en gemasterde persingen naar boven haalt. Hoge en lage kwaliteit vinyl, helemaal schoon of wellicht wel wat beschadigd, vies (al was ik graag m'n platen als ze echt smerig lijken). Door mijn oude 150MLX body te gebruiken met de VMN40ML naald (die in deze combinatie nagenoeg hetzelfde zou moeten zijn als de complete VM740ML), heb ik de details van z'n voorgangers met een relatief scherp geprijsde nieuwe naald. En meer gebruiksgemak. Verloop is me nog niet overkomen. De secure weergave hadden de 440MLa en de 150MLX ook al, maar de karakteristiek van deze combinatie is denk ik wel de meest waanzinnige die ik ooit heb gehad. Het gepresenteerde beeld is enorm en natuurgetrouw, 'recht'. De kanaalscheiding van de VMN40ML is volgens mij ook nog net iets beter dan van de oude modellen.

Conclusie

Luister je vooral nieuw, digitaal gemixed en gemastered vinyl? Besteed dan misschien niet teveel tijd, moeite en geld aan een mooi element of ga bij luxe voor het ultieme gemak van plug & play modellen, zoals de beroemde 2M serie van Ortofon. AT-elementen gaan je sowieso niet verwennen met nieuwe muziek op vinyl, tenzij analoog gemastered (wat niet veel voorkomt helaas, ondanks de prachtige luxe 180 gram vinylplakken van tegenwoordig). Wil je echter het detail van analoog geluid en een voor deze tijd bijzondere weergave van oud materiaal, waaraan de zorg en uitersten van vroeger echt uit je speakers komen? Dan kun je, zeker als fan of eigenaar van de AT440MLa of de AT150MLX, overstappen op of, voordeliger, combineren met de VMN40ML uit de huidige lijn van Audio-Technica. Wat een verademing!